

Ordination av receptfria preparat

Sjukvården ger ofta kloka råd om egenvård och information om bra receptfria preparat. På vägen till apoteket är det vanligt att patienten glömmer vad läkemedlet hette. Andra blir osäkra när de på apoteket ser flera olika sorter eller styrkor. När de ber apotekspersonalen om hjälp, börjar ofta en gissningslek om vilket preparat som var avsett.

För att ett läkemedel ska vara receptfritt ska det lämpa sig för egenvård, det vill säga för behandling av lättare besvär som patienten själv kan känna igen och behandla under en begränsad tid. Styrka, dosering och förpackningsstorlek är anpassade till den godkända egenvårdsindikationen. Personalen på apoteken får inte ge råd om indikationer eller doseringar som inte stämmer med texten i FASS eller bipacksedeln.

För att säkerställa att patienten får en tydlig ordination, föreslår Läkemedelskommittén att den som rekommenderar ett receptfritt preparat helst gör det skriftligt. En lapp till patienten med preparatets namn, styrka och dosering är fullt tillräckligt. Ordinationen bör också dokumenteras i journalen.

Om råd om receptfria medel ges via telefon, är det klokt att be patienten att skriva ned preparatets namn, styrka och dosering. Om lappen sedan visas upp för apotekspersonalen så kan de hjälpa patienten att finna rätt produkt, och förstärka behandlingsråden från sjukvården.

Om förskrivare rekommenderar ett preparat på en **annan indikation** eller med **annan dosering än vad som godkänts för receptfri försäljning, ska ett recept skickas**. Ordinationen blir tydligare, vilket är särskilt viktigt om den inte följer godkänd indikation och dosering. Det finns även bättre möjlighet till uppföljning, vilket i princip saknas för receptfria läkemedel.

Läkemedelskommitténs råd för ordination av receptfria läkemedel

- Lämna gärna skriftlig ordination i samband med besöket i vården.
- Be patienten själv skriva ned ordinationen vid telefonrådgivning.
- Skicka alltid recept om indikation/dosering inte är godkänd för receptfri försäljning.

Som stöd vid egenvårdsrådgivning, se "[Receptfria läkemedel – riktlinjer och preparatval](#)" på [LKs hemsida](#)

Nya regler för licenshantering

Från och med 1 september 2018 gäller Läkemedelsverkets ändrade föreskrifter om [licenshantering](#). Detta är viktiga nyheter:

Enskild licens för en patient är inte längre kopplad till förskrivare och enhet. Det är alltså inte längre nödvändigt att samma förskrivare/enhet som skickat ansökan även ordinerar läkemedlet. Den som förskriver ska ha relevant kompetens och vara behörig att förskriva läkemedlet.

Generell licens kan nu sökas för rekvisitionsläkemedel som används vid flera vårdenheter, t ex för ett helt sjukhus eller flera avdelningar. Den som ansöker ska ha både relevant medicinsk kompetens och god kunskap om vården vid de enheter där licensen ska gälla. Samtliga enheter som innefattas av licensen ska specificeras på ansökan.

Vid hantering av licenser:

- Ansökningar sker i första hand i [KLAS](#), systemet för licenshantering, som finns hos [eHälsomyndigheten](#). Info om licenser och länk till KLAS finns hos [Läkemedelsverket](#)
- Vid ansökan om generell licens för flera vårdenheter ska den som ansöker ange befattning och ansvarsområde.
- Licensläkemedel ska ordineras i [Cosmic](#), se [Rutin för Läkemedelsmodulen](#) (sid 17).
- Glöm inte att rapportera biverkningar av licensläkemedel. Kunskapen om biverkningsprofilen är ofta otillräcklig.

Läkemedelskommittén genom
Tobias Damgaard, leg apotekare, sekreterare
Ellen Vinge, leg läkare, ordförande